

En underbar vacker utsikt belönas besökaren av vid det forna batteriet på Måkerøy. Till höger i bild ses den igenfyllda ställningen för en 30,5 cm haubits. (foto: Svein-Wiiger Olsen)

En av de f d pjäsplatserna på Nes fort. (foto: Svein-Wiiger Olsen)

ny radar på berget ovanför anläggningen. Kvar på platsen kan man fortfarande se de två pjäsställningarna om än idag igenfyllda.

Det före detta tyska batteriet på Nes (Lödingen) övertogs av det norska försvaret och namnet ändrades till Nes fort. 1951-1952 byggdes fyra pjäsvärn för 15 cm kanoner och modern eldledning tillfördes. 1955/56 skrotades de gamla 30,5 cm haubitsarna.

Två laddhylsor till 30,5 cm haubits M/16. Det var så många som batteriet på Måkerøy hade.

ÖVERINTRESSERAD?

Vi är ganska många som delar både intresse och fascination över den militära världens anläggningar och funktioner.

De flesta av oss på ett normalt sätt, andra går kanske över den osynliga linjen. I december, förra året kunde vi läsa om de två "besökarna" som tagit sig in på Musköbasens område och tvingat skyddsvakten att skjuta varningsskott(!)

Nu nås vi av nyheten (augusti 2019) om den militärt överintresserade mannen som tydligen ägnat sig åt att kartlägga militära anläggningar.

Det är tydligen mellan åren 2013 och 2017 som den misstänkte mannen sysslade med kartläggningen. Vid polisens tillslag i december 2017 beslagstogs ett omfattande material. Mannen själv säger att det var en hobby som "rann iväg".

Åklagaren Mats Ljungqvist berättar vidare att fler förundersökningar pågår, riktade mot samma miljö.

"Miljön består av män som har ett starkt intresse för den här typen av anläggningar och frågor. Det diskuteras i olika forum och man bidrar med material. Men det är ingen oförarglig verksamhet – man vidtar åtgärder för att dölja sina identiteter, några samlar in oerhört känslig information och det finns risk att främmande makt tar sig in på de här forumen".

Både detta fall och fallet med "besökarna" på Muskö är fortfarande under utredning och vi får väl se vad påföljderna blir.

Redan den 26 januari 2002 "sjösat-

te" FORT & BUNKER en forumsida för alla med intresse i fortifikation som hade den huvudsakliga inriktningen då. Forumet var ganska primitivt och kunde t ex inte publicera bilder, vilket var ganska irriterande. Men trots detta fortsatte forumet att fungera, frågor och diskussioner avhandlades.

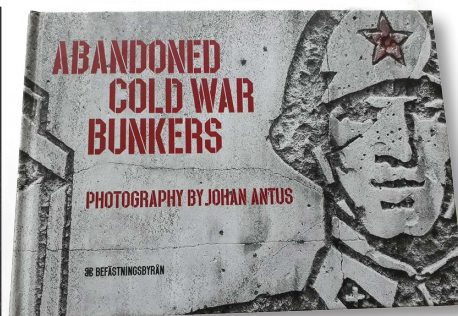
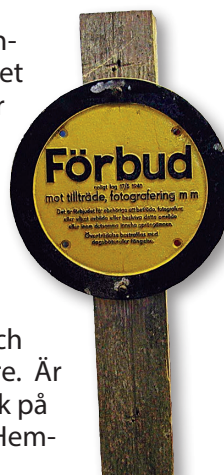
När forumet stoppades under 2013 fanns över 1 800 "trådar", alltså diskussionspunkter eller frågor. Nedläggningen, eller stoppet, berodde dels på att flera liknande forum startades, bl a FortForum som utvecklades till en alldeles perfekt plattform för oss "bunkernördar". Tyvärr har detta forum också försvunnit sedan ett par år.

Det gamla FORT & BUNKER-forumet hittar du på <http://www.webbvo-ter.net/se/webforum/?id=6299>.

Här finns inlägget från 2002 och framåt, de ligger dock i omvänd ordning. Notera att det går inte att göra fler inlägg.

Man kan bara konstatera att intresset för vår "hobby" är stort och kanske ibland lite för stort.

Idag har olika Facebookgrupper tagit över diskussionerna och för intresset vidare. Är du intresserad sök på Facebook efter "Hemliga".....

ABANDONED COLD WAR BUNKERS

Följ med fotografen Johan Antus på en världsomspännande resa i jakt på kalla kriget-lämningar.

I boken finns bland annat foton från Johan Antus resor till före detta Sovjetstater där han har besökt en mängd underjordiska anläggningar som flygbaser, missilsilos, flottbaser, ledningsplatser, kustartilleribatterier och sjukhus.

Men boken innehåller också bilder från resor i bland annat USA, Sverige och Afghanistan.

De flesta platser som Antus har besökt och fotograferat är mycket svåra att ta sig till och fotografierna är därför unika.

Boken är inbunden i hårda pärmar med formatet 210 x 148 mm. På varannan sida presenteras en anläggning, med en kort bildtext på motstående sida.

Boken avslutas med några värdefulla råd för bunkerentusiasten och andra som vill ge sig ut på äventyr i den urbana miljön. Man skall noteras att detta i mångt och mycket är en bilderbok med korta förklarande texter. Men avsaknaden av text kompenseras mer än väl av det unika bildmaterialet. När man bläddrat genom boken vill man gärna packa väskan, ta kameran, och ge sig på jakt efter en övergiven bunker eller miljö.

Leif Högberg, som blir lite lätt avundsjuk över miljöerna.

Antal sidor är 256 varav 127 visar färgfotografier. Bokens texter är på engelska Pris: 299:-

ISBN: 978 91 639 2707 2

Boken beställs via Befästningsbyrå. Sätt in 299:- på bankgiro 5125-2237 så skickas boken. Vill man ha boken skickad till annan adress än den där man är folkbokförd, så skriv denna adress i meddelandefältet. Märk inbetalningen "CW".

"Här på museet kan du se, vad jag har samlat under de senaste 25 åren. Fordon, annan materiel, tillbehör samt uniformer, det mesta från Östeuropa.

Jag har, sedan jag var ganska ung, varit nyfiken, lite rädd och samtidigt djupt fascinerad av all den "hemliga" krigsmaterielen som östblocket hade till förfogande på den tiden, kort efter andra världskriget, och fram till muren föll 1989.

Därför var det helt naturligt att börja samla de många små souvenirerna, som senare blev till större saker. Jag beslutade att öppna porten till min samling våren 2014, och idén med museet är att visa upp så mycket som möjligt av det som förmodligen hade varit en vanlig syn i vår miljö i Danmark, om vi hade blivit angripna av Warszawapaktens ohyggligt våldsamma krigsmaskin

under det kalla kriget.

Det du får se är mest material från Polen och DDR (Östtyskland) för det var dessa länder, som enligt angreppsplanerna i första omgången skulle ha invaderat Danmark.

Utöver detta finns också en del materiel från Tjeckoslovakien, då detta land skulle bistått med förstärkningar."

Allan Pedersen

PANZERMUSEUM EAST!

Det skall med en gång sägas att detta var ett museum som "föll mig i smaken". Även om jag inte är speciellt intresserad av varken fordon eller tekniska prylar gick jag omkring i Panzermuseum East, som ett barn i leksaksaffären, och kunde inte få nog av "godsakerna".

Här fanns ju allt det man sett på gamla journalfilmer, och i militära reportage. Stridsvagnar, robotar och bilarna, samt den där helikoptern "Hind" som alltid nämndes med stor respekt. Så detta är absolut ett museum som man skall besöka, speciellt om intresset ligger på kalla kriget och Warszawapaktens utrustning. Här finns dessutom en omfattande samling från forna DDR när det gäller uniformer och utmärkelser.

För oss i sydligaste Sverige, läs Skåne, ligger museet endast 2-3 timmars bilresa bort, över Öresundsbron. Väl skyltat och inga problem att finna fram. Vid ankomsten blir man direkt varse att detta är inget vanligt museum. Det är många års arbete och samlande som ligger bakom. Allt verkar vara i "nyskick" och samtliga fordon är dessutom i körbart skick, och i många fall med fungerande utrustning. Den gigantiska radarvagnen KRUG har till exempel en fungerande radarantenn. På frågan om den sovjetiska helikoptern Hind också fungerade, fick jag svaret att de två stora turbinerna var under renovering i verkstaden och man räknade med att kunna starta upp helikoptern

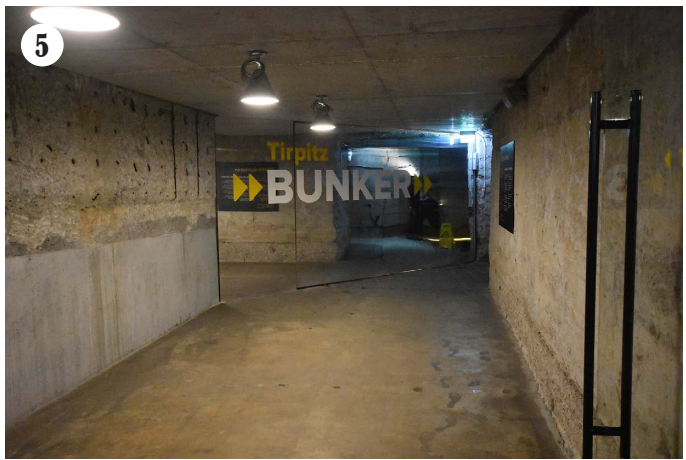

Larvband från stridsfordon kan med lite fantasi användas till allt möjligt. Här ett sätt som "kantband" framför en av utställningshallarna.

foto: Lars Dahlbom

Radarvagnen i robotsystemet KRUG. Ett av världens största bandfordon.

En samling bilder från besöket på Tirpitzmuseet i Blåvandshuk. Bild 1-2: från utställningen En armé av betong, med väldigt naturtrogna bunkrar. Bild 3: Den dolda Västkusten, en utställning om Jyllands havsmiljöer. Bild 4: Varning Minor! Hur man tog hand om de tyska minfälten. Bild 5: Tunneln till den gamla bunkern. Bild 6: Inne i den ursprungliga bunkerns pjäsplats, här skulle nederdelen av pjästornet stått. Bild 7: En av många förvirrande korridorer. Bild 8: Vy över mot museibyggnaden och glaskupolen som finns på den gamla bunkern.

Värn 1106, ett av många värn i den blekingska delen av Skånelinjen som endast kan ses från vattnet.

Det var under 2003 som jag upptäckte att många av de blekingska värnen var omöjliga att både nå, och att fotografera från landsidan. Så det var bara att sätta sig i en liten båt och ge sig ut bland öar och landtungor i skärgården.

Sommaren 2003 bjöd på ett strålande väder och jag måste erkänna att det var väldigt sköna dagar, tillsammans med kollegan Jörgen Sjöblom, på vattnet utanför Eriksberg och Järnavik i Blekinge. Under några dagar gällde det nu att nå så många av de gäckande värnen som möjligt. Som tur var hade vi lite koll på värnens nummer och just här löpte värnen i en ordentlig nummerordning. Det var enkelt att hålla koll på så vi fick med alla på bild. Saknades det i nummerordningen hade vi alltså missat ett, och det var bara att leta i strandkanten, eller i vissa fall lite längre upp.

Och det var vid ett sådant tillfälle vi skymtade något "betongaktigt" i grönskan. En liten stenbrygga gav

Den lilla stenbryggan, eller vad den skall kallas, vid de märkliga pjäsvärnen. Ett av värnen kan skymtas uppe i grönskan (vid pilen).

FORTFARANDE ETT FRÅGETECKEN!

vid handen att här kanske fanns något intressant - och det fanns det verkligen.

Högst upp på den lilla bergknallen fanns två mycket märkliga pjäsvärn. Med ett utförande som inte alls stämde in på vad som var vanligt inom det svenska bunkerbyggnad. Stor embrassyr mot havet med välvda stålportar. Märkligast av allt var nog den lilla ingången som måste ha gjort det väldigt svårt att få in en pjäs av större kaliber. Vad vi kunde utläsa inne i pjäsvärnet borde det ha byggts för en 10,5 cm kanon. Rännan bakom pjäsplatsen stämde ganska väl överens med lavettbenens spadar för en 10,5 cm kanon m/34. Metallbanden bakom indikerade också att det funnits en anordning för att enkelt sidrikta pjäsen. Bunkern, eller pjäsvärnet var ganska kompakt och det fanns inga större utrymmen, varken för betjäningen eller eventuella förråd.

Men, och ett stort men! Varför precis här? Visserligen fanns krigsförtöjningsplatser och marin bränslede på knappa 6 kilometer bort. Lite längre bort fanns också det tunga 30,5 cm batteriet Ryssjön (RS). Men det kändes ändå inte som det riktigt stämde.

Dessutom är terrängen i området mycket otillgänglig. Upptäckten från 2003 är fortfarande ett frågetecken. Varför byggdes det två pjäsvärn här? Vem skulle bemanna dem? Kanske kommer svaren någongång, men just nu är dessa gamla värn från 1940 ett frågetecken!

Baksidan och ingången till det västra pjäsvärnet 2017. (foto: Leif Bergstrand)